

POSTANOWIENIE

Dnia 9 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania J.K.
przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
o podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 9 stycznia 2024 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z dnia 14 września 2022 r., sygn. akt III AUa 422/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[az]

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 lipca 2021 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdził ustanie od 1 listopada 2019 r. ubezpieczenia społecznego rolników w stosunku do J. K. oraz ustanie obowiązku opłacania składek za wskazany okres.

Wyrokiem z dnia 23 lutego 2022 r. Sąd Okręgowy w Płocku oddalił odwołanie J. K. od powyższej decyzji.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, wyrokiem z dnia 14 września 2022 r. oddalił apelację odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego.

W sprawie ustalono, że J. K. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy. Na podstawie wniosku CEIDG z dnia 31 sierpnia 2017 r. wznowił prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej w zakresie usług spawalniczych. We wniosku oświadczył, że chce kontynuować ubezpieczenie

społeczne rolników, w związku z czym decyzją z dnia 20 września 2017 r. stwierdzono spełnienie warunków do pozostania w ubezpieczeniu rolniczym i obowiązek opłacania składki w podwójnej wysokości. Od 1 lipca 2019 r., J. K. zawiesił prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej. W dniu 12 listopada 2019 r. złożył wniosek o „odwieszenie” prowadzenia działalności gospodarczej od 1 listopada 2019 r. We wniosku wskazał, że podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych oraz wskazał datę powstania obowiązku opłacania składek jako 1 listopada 2019 r. Punkt 13. wniosku, tj. dane dla potrzeb Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, nie został wypełniony i dlatego wniosek nie został przekazany do Kasy, a jedynie do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W konsekwencji odwołujący się nadal opłacał składki na rolnicze ubezpieczenie społeczne, lecz nie w podwójnej wysokości.

W dniu 1 października 2020 r. złożył wniosek o zmianę wpisu w CEiDG, dokonując zmiany kodów PKD. W tym czasie figurował w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego jako osoba nieprowadząca pozarolniczej działalności gospodarczej i nie zgłaszał odwieszenia tej działalności. Z uwagi na przekroczenie kwoty granicznej należnego podatku dochodowego została wydana decyzja z 23 czerwca 2021 r. o wyłączeniu z ubezpieczenia społecznego rolników od 1 czerwca 2021 r. Następnie decyzją z dnia 9 lipca 2021 r. J. K. został wyłączony z ubezpieczenia społecznego rolników od 1 listopada 2019 r., a decyzją z dnia 12 lipca 2021 r. stwierdzono nieważność decyzji z dnia 23 czerwca 2021 r.

Odwołujący się złożył w dniu 6 sierpnia 2021 r. wniosek o przywrócenie terminu do złożenia oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia społecznego rolników. Wniosek umotywował niedyspozycją zdrowotną wywołaną przez gripę jelitową, na którą cierpiał w pierwszej połowie listopada 2019 r. Jednocześnie 9 sierpnia 2021 r. złożył stosowne oświadczenie. Organ rentowy nie znalazł uzasadnienia do przywrócenia terminu na złożenie oświadczenia.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że bezsporne jest, że odwołujący się, wznawiając prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej od 1 listopada 2019 r., nie poinformował o tym fakcie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i nie złożył w ustawowym terminie oświadczenia o woli kontynuowania ubezpieczenia społecznego rolników (art. 5a ust. 1 pkt 1 w związku z art. 5a ust. 2 pkt. 1 ustawy z

dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników; jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 208 ze zm.).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, podniesione przez odwołującego się okoliczności w kierunku przywrócenia terminu do złożenia powyższego oświadczenia nie mogły odnieść skutku, bowiem nie wykazał choroby, na która się powoływał, natomiast fakt przeoczenia czy zapomnienia o obowiązku złożenia oświadczenia, nie może być uznany za zdarzenie losowe, o którym mowa w art. 5a ust. 7 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, w okolicznościach rozpatrywanej sprawy nie doszło do naruszenia konstytucyjnej (art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) i konwencyjnej (Europejska Konwencja Praw Człowieka i Podstawowych Wolności) zasady proporcjonalności między wagą naruszenia przez odwołującego się obowiązku złożenia oświadczenia a skutkami tego naruszenia. W przypadku odwołującego się okres wyłączenia z ubezpieczenia społecznego jest stosunkowo krótki i nie wywołuje drastycznych skutków co do np. stażu emerytalnego.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku odwołujący się zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 5a ust. 1 pkt 1 w związku z ust. 2 pkt 1 w związku z ust. 5 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, „albowiem z literalnego brzmienia przepisu nie wynika, iż nie złożenie oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia w pełnym zakresie w terminie 14 dni od wznowienia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej, której prowadzenie okresowo zawieszono jest równoznaczne z ustaniem ubezpieczenia od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności, albowiem art. 5a ust. 5 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników mówi jedynie o „niezachowanie terminu złożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, jest równoznaczne z ustaniem ubezpieczenia od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności”. Odwołujący pomimo, iż opłacał składki do KRUS nie został poinformowany o tym, że nie złożył stosownego oświadczenia tym bardziej, że do końca maja każdego roku składał zaświadczenie o wysokości osiągniętego dochodu.”.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na to, że jest ona oczywiście uzasadniona.

Uzasadniając ten wniosek, skarżący powołał się na nierozważenie przez Sąd wszystkich okoliczności sprawy a przede wszystkim konsekwencji, jakie poniesie w związku z ustaniem ubezpieczenia społecznego rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego od 1 listopada 2019 r. oraz ustaniem obowiązku opłacania składek, tym bardziej, że z ubezpieczenia zdrowotnego zostały również wykluczone dzieci odwołującego się.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616).

Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia

Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawnej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący w ogóle nie ustosunkowuje się do tak rozumianej przesłanki oczywistej zasadności skargi ani nie wykazuje jej istnienia.

Biorąc zaś pod uwagę lakoniczne twierdzenie o negatywnych skutkach decyzji, to należy mieć na uwadze, że wyłączenie z rolniczego ubezpieczenia społecznego z uwagi na prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej powoduje, że aktualizuje się obowiązkowy tytuł ubezpieczenia społecznego z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 17 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1230 ze zm.), a w konsekwencji tytuł do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego (art. 66 ust. 1 lit. c ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 2561 ze zm.)). Z tego też tytułu dzieci odwołującego się podlegają zgłoszeniu do ubezpieczenia zdrowotnego jako członek rodziny ubezpieczonego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

[SOP]

[a]